

Studieduur en onderwijstijd

In de doorlopende leerroute vmbo-mbo gelden andere regels voor onderwijstijd dan in de rest van het vo of het mbo. Er is in een doorlopende route namelijk altijd sprake van één geïntegreerd onderwijsprogramma waar één regime voor studieduur en onderwijstijd bij past. Ook is er in een doorlopende leerroute ruimte om van het minimale aantal onderwijsuren af te wijken, waardoor de opleidingsduur kan worden verkort. De vmbo- en mbo-school hebben hierdoor samen de ruimte om een optimaal geïntegreerd onderwijsprogramma te ontwikkelen, waarin mbo-onderdelen al eerder aan bod kunnen komen en vmbo-onderdelen wat later kunnen worden aangeboden. In deze bouwsteen leest u over de wettelijke eisen en de ruimte bij het afwijken van de onderwijstijd in een doorlopende leerroute.

Wettelijke ruimte: onderwijstijd in een doorlopende leerroute

De studieduur voor een doorlopende leerroute betreft een periode waarbinnen de totale duur van het onderwijsprogramma moet zijn afgerond. De onderwijstijd betreft de totale omvang van het onderwijsprogramma, inclusief de verdeling tussen begeleide onderwijsuren¹ en beroepspraktijkvormingsuren (bpv-uren).² Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen een doorlopende leerroute die uitmondt in een mbo-opleiding in de beroepsopleidende leerweg (BOL) dan wel de beroepsbegeleidende leerweg (BBL). In de bijlage treft u een overzicht welke ruimte u ten aanzien van de studieduur en onderwijstijd in uw doorlopende leerroute heeft.

De wet biedt ruimte om af te wijken van het minimale aantal onderwijsuren (begeleide onderwijstijd en bpv). Daardoor wordt het mogelijk om in een doorlopende leerroute bijvoorbeeld wat meer bpv-uren en wat minder begeleide onderwijsuren te verzorgen. Dit zal met name aan de orde zijn als de leerroute 'hybride' is vormgegeven.⁴ Hieronder leest u de ruimte en de belangrijkste randvoorwaarden bij gebruik van de afwijkingsmogelijkheid:

- Het onderwijsprogramma waarin wordt afgeweken van de urennorm moet aantoonbaar van voldoende kwaliteit zijn. In het toezicht op

Wist u dat?

Als ervoor wordt gekozen om een keuzevak in het vmbo samen met een keuzedeel in het mbo aan te bieden in een doorlopende leerroute, dan zijn er geen specifieke eisen voor de onderwijstijd. Er geldt op landelijk niveau geen vastgestelde urentabel voor keuzedelen. Het onderwijs moet zelf bepalen hoeveel uren aan bepaalde vakken/leergebieden worden besteed.

VO-activiteiten als bijvoorbeeld projecten, (onderzoeks-)opdrachten, (al dan niet facultatieve) keuzewerktijd, ict-ondersteund onderwijs, maatschappelijke stages of diensttijd tellen in een doorlopende leerroute mee als 'begeleide onderwijstijd'.³

onderwijstijd kijkt de inspectie naar de manier waarop de kwaliteitsborging op schoolniveau is geregeld. Wanneer de inspectie op opleidingsniveau knelpunten signaleert, bijvoorbeeld omdat zich tekorten voordoen op het gebied van opbrengsten, leertijd of tevredenheid van jongeren, medewerkers of bedrijven, kan het inspectieonderzoek naar onderwijstijd op

¹ Ten aanzien van het eerste en tweede leerjaar van een doorlopende leerroute vmbo-mbo wordt onder 'begeleide onderwijsuren' mede verstaan 'onderwijstijd'.

² De bpv-uren kunnen in een doorlopende leerroute al vanaf het eerste leerjaar van een doorlopende leerroute (leerjaar 3 in het vmbo) worden aangeboden.

³ Ten aanzien van het eerste en tweede leerjaar van een doorlopende leerroute vmbo-mbo wordt onder 'begeleide onderwijsuren' mede verstaan 'onderwijstijd'.

⁴ In een hybride leeromgeving is het schoolse leren verbonden en verweven met het leren in de beroepspraktijk.

opleidingsniveau worden uitgebreid.

- Het ouder- en leerlingendeel van de medezeggenschapsraad van de vo-school en de studentenraad van de mbo-school moeten instemmen met de afwijking van het minimale aantal onderwijsuren. Reden hiervan is dat een afwijking van de onderwijstijd moet worden opgenomen in de schoolgids en in het schoolplan.

Ruimte in het onderwijsprogramma: verrijking, verdieping, verkorting

Het is verplicht om voor de gehele doorlopende leerroute één gezamenlijke beschrijving van het onderwijsprogramma en de examinering per leerjaar vast te stellen voor het vmbo en mbo (zie ook bouwsteen examinering). Bij het ontwikkelen van het onderwijsprogramma kan onnodige overlap uit het vmbo- en mbo-programma worden verwijderd, zodat wordt voorkomen dat opnieuw gestart wordt met stof die al wordt beheerst. Hierdoor ontstaat ruimte in het onderwijsprogramma en kan het zijn dat de opleiding in een kortere periode wordt doorlopen. De tijd die in dat geval overblijft kan worden besteed aan extra begeleiding of juist verdieping en verrijking van de opleiding. Een andere optie is dat de opleiding wordt verkort. Verkorting geldt voor jongeren vaak als belangrijke motiverende factor om aan doorlopende leerroute mee te doen. Verkorting van de opleiding is geen doel op zich, maar kan het resultaat zijn van het geïntegreerde programma.

Op basis van de ervaringen van de experimenten doorlopende leeroutes zien we dat de vrijgevalen tijd in het onderwijsprogramma op verschillende manieren wordt ingezet. Ter inspiratie zijn hieronder verschillende voorbeelden gegeven. Houd er hierbij rekening mee dat elke situatie anders is. Iedere jongere moet een programma kunnen volgen dat aan de wettelijke urennormen voldoet, maar als dat wenselijk is kan voor iedere jongere van die normen worden afgeweken, ook naar beneden. De keuze hiertoe is aan de school/instelling en de jongere (en diens ouders) zelf. Uiteindelijk is het doel om de jongere een passend en uitdagend opleidingsprogramma te bieden zodat hij/zij het beste uit zichzelf kan halen.

Extra begeleiding

Sommige jongeren hebben extra begeleiding en ondersteuning nodig om een startkwalificatie te halen. De ruimte die vrijkomt in het onderwijsprogramma van de doorlopende leerroute kan voor die jongeren worden ingezet voor extra begeleiding en ondersteuning.

Meer uitdaging

Om jongeren in een doorlopende leerroute meer uitdaging te bieden, kan de vrijgevalen tijd ingezet worden voor verdieping en verrijking van de opleiding, waarbij ruimte kan worden geboden aan de creativiteit en eigen inbreng van de jongere, bijvoorbeeld door extra vakken, examenonderdelen of door vakken op een hoger niveau aan te bieden. De opleiding in een doorlopende leerroute wordt daardoor uitdagender voor deze jongeren.

Sneller doorstromen naar het hbo

Jongeren die sneller willen en kunnen doorstuderen, hebben in een doorlopende leerroute de mogelijkheid om eerder dan gebruikelijk met een mbo-diploma aan het hbo te beginnen. Voor deze jongeren is de lengte van de opleidingsroute (die voor een deel bestaat uit het stapelen van diploma's) vaak een drempel. Door een versneld traject aan te bieden wordt het beroepsonderwijs voor deze jongeren uitdagender en aantrekkelijker gemaakt. Daarmee ontstaat een passend alternatief voor de route van vmbo, via havo naar het hbo.

Ruimte in studieduur en onderwijstijd

Tabel 1. Studieduur doorlopende route		
Route	Studieduur zonder verkorting	Verkorte studieduur (-1 jaar)
mbo niveau 2 (1-jarige basisberoepsopleiding)	3 jaar (2 jr. bovenbouw vmbo + 1 jr. mbo)	2 jaar
mbo niveau 2 (2-jarige basisberoepsopleiding)	4 jaar (2 jr. bovenbouw vmbo + 2 jr. mbo)	3 jaar
mbo niveau 2 (2-jarige vakopleiding)	4 jaar (2 jr. bovenbouw vmbo + 2 jr. mbo)	3 jaar
mbo niveau 3 (3-jarige vakopleiding)	5 jaar (2 jr. bovenbouw vmbo + 3 jr. mbo)	4 jaar
mbo niveau 4 (3-jarige middenkaderopleiding)	5 jaar (2 jr. bovenbouw vmbo + 3 jr. mbo)	4 jaar
mbo niveau 4 (4-jarige middenkaderopleiding)	6 jaar (2 jr. bovenbouw vmbo + 4 jr. mbo)	5 jaar

In de volgende tabellen is de onderwijstijd voor de doorlopende leerroute weergegeven. Onderscheid wordt gemaakt tussen een doorlopende route die uitmondt in een bol en bbl mbo-opleiding.

Tabel 2. Minimale omvang onderwijsprogramma bol-variant per aantal leerjaren			
Studieduur	Totale omvang onderwijsprogramma	Begeleide onderwijsuren	Klokuren bpv
2 studie jaren	2.000	1.400	250
3 studie jaren	3.000	2.400	250
4 studie jaren	4.000	2.950	450
5 studie jaren	5.000	3.500	900
6 studie jaren	6.000	4.050	1.350

Tabel 3. Minimale omvang onderwijsprogramma bbl-variant per aantal leerjaren			
Studieduur	Totale omvang onderwijsprogramma	Begeleide onderwijsuren	Klokuren bpv
2 studie jaren	1.850	900	610
3 studie jaren	2.850	2.200	610
4 studie jaren	3.700	2.400	1.220
5 studie jaren	4.550	2.600	1.830
6 studie jaren	5.400	2.800	2.300